

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Pastorum Sive Instructio Practica Neoparochorum

Dirckinck, Johann

Treviris, 1702

Caput. 19. De mediis conservandæ Castitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51873)

similis erit, sanctificatione gaudebit, pignus prædestinationis æternæ possidebit, innumerâque alia beneficia à Deo castitatis amatore consequetur.

C A P U T XIX.

De efficacibus mediis conservandæ castitatis.

Castitas, teste S. Augustino L. de Virgin. c. 13. *Est in carne corruptibili, incorruptionis perpetuæ meditatio.* Velut S. Albertus M. ait in Parad. c. 6. *Castitas vera atque perfecta est, cum non solum corpus à pollutione carnali custoditur; sed etiam anima à concupiscentia carnali, munda servatur.*

Virtutem hanc angelicam, ut sanctè colant Sacerdotes Ecclesiastici ac Pastores animarum, magna industriâ, curâ ac diligentia illis opus est: Si enim verum fateri velint; majoribus ferè in periculis versantur, quàm vel sæculares laboribus assiduis & negotiis intenti, vel Religiosi septis suis inclusi, & superiorum oculo custoditi;

Quanta enim nonnullis Pastoribus & Sacerdotibus, castitatis discrimina minantur, facultatum copia, cibipotiusque abundantia, occasionum praesentia, Praelatorum ac Testium absentia, caro indomita, & quandoque consuetudo inveterata, alienae formae lenocinia, Diaboli instar leonis rugientis, & quærentis quem devoret, furor, rabies & sevitia: qui ut ait S. Hieronymus: *De Ecclesia rapere festinat, & esca ejus, secundum Habacuc, electa sunt. Job subvertere cupit, & devorato Juda, ad cribrandos Apostolos expetit facultatem.*

Quantò igitur majoribus in periculis Clerici, Sacerdotes & Pastores versantur, tantò efficacioribus indigere eos remediis & adminiculis, seu præservativis, sole clarius est. Efficaciora autem cæteris videntur sequentia.

I. Medium obtinendæ vel conservandæ castitatis, *oratio.*

Docet hanc sapiens, c. 8. II. *Ut sci-*
vis

vi, inquit, quoniam aliter non possem esse
continens, nisi Deus det adii Dominum
& deprecatus sum. Eodem remedio
usus est Doctor Gentium, qui ut stimu-
lum carnis, Angelumque Sathanæ re-
primeret, ter Dominum rogavit; &
audivit: *Sufficit tibi gratia mea.* 2. Cor.
13. Idem medium arripuit S. Augu-
stinus l. 10. Confess. c. 29. *Continen-
tiam iubes, da quod iubes.* Da, inquit,
quod nullus præter te dare potest. Da-
bit autem facilius, citiusque, si matris
virginæ accesserit suffragium, ut ex-
pertus Doctor Mellifluus serm. 2. su-
per missus. *Si carnis illecebra navi-
culam concusserit mentis, respice stellam,
voca Mariam & statim cessabit navi-
la concuti, & ab impuro Veneris affla-
tu excitata tempestas sedabitur. Ju-
vabit quoque S. Angeli Tutelaris. &
aliorum Sanctorum castitate illustri-
um, patrocinium.*

2. Medium tuendæ castitatis, me-
ditatio.

Delectatio in Domino, gaudium in
medi-

medi-

meditationibus & contemplationibus cœlestibus ; in conversatione & familiaritate cum Deo, mirè castimoniam adjuvat. *Gustate & videte quoniam suavis est Dominus Ps. 33. 9. Gustato enim spiritu, desipit omnis caro. Ait S. Bernardus, & omnia alia vilescunt. S. Gregorius l. 18 moral. c. 8 idem confirmat, dicens: Qui rerum terrenarum amore vincitur, in Deo nullatenus delectatur. Esse quidem sine delectatione anima nunquam potest; nam aut infimis delectatur, aut summis. Et quanto altiori studio exercetur ad summa; tanto majori fastidio torpescit ad infima, quantoque acriore curâ inardescit ad infima, tanto tepore damnabili frigescit à summis: Utraque enim simul & equaliter amari non possunt. Nec dissentit S. Hieronymus Epist. ad Eustoch. Carnis amor spiritûs amore superatur, desiderium desiderio vincitur: quidquid inde minuitur, huic accrescit.*

3. Medium constans occupatio, & otii fuga: studium sacræ scripturæ & aliarum scientiarum Pastori necessariorum

riarum de quibus egimus supra c. 2.
*Ama Scripturarū studia & carnis vitia
non amabis.* S. Hieronymus ad Rusti-
cum. Otia si tollas periēre Cupidi-
nis arcus.

4. Medium castitatis, *jejunium.*

Jejunium, cilicium, flagellum, ca-
tenula, chameunia & lectus durior,
aliāque opera pœnosa. Hoc genus
Dæmoniorum non ejicitur nisi in o-
ratione & jejunio. Castitas, à casti-
gando nominata est, ut existimat Do-
ctor Angelicus. 2. 2. q. 151. a. 1. ex eo,
scilicet, quod, ut ea salva sit, corporis
debeat adhiberi castigatio. Est cor-
pus animæ, quod Hero vile mancipi-
um, quod durius tractandum est, ne
mollius habitum insolescat; atque
ita illud tractavit Apostolus 1. Cor.
9. 27. *Castigo, inquit, corpus meum &
in servitutem redigo, ne fortè cum aliis
predicavero, ipse reprobus efficiar.* Sua-
debat id ipsum ante annos aliquot In-
nocentius XI. Pontifex sanctissimus
Nobili Canonico Germano, pro ma-
trimo-

trimo-

De efficacibus mediis
 trimonio ineundo, dispensationem
 fragitanti, eò quòd dono castitatis ca-
 reret: Oret, inquiet, in pane &
 aqua jejuret, flagellis, ciliciisque car-
 nem domet, & habebit donum conti-
 nentia.

5. Medium castitatis *missæ oblatio.*
 Efficax castimonix tuendæ reme-
 dium est, crebra sacrificii oblatio, &
 corporis ac sanguinis Agni immacu-
 lati sumptio, qui ut cibus corpori, ita
 ille menti suas qualitates & virtutes,
 ac præsertim puritatem imprimit.
Quid bonum ejus & quid pulchrum ejus,
nisi frumentum Electorum & vinum
germinans Virgines. Zachariæ c. 9.

6. Medium castitatis, *Fuga occa-*
sionum.

Omnes SS. Patres uno ore clamant
 in fuga spem unicam esse & momen-
 tum summum victoria, de vicio castitati
 contrario: *Fugite fornicationē* ait Apo-
 stolus 1. Cor. 6. S. Ambrosius docet: *Cum*
aliis vitiis potest expectari conflictus,
hanc fugite, ne approximetis, quia non
potest aliter vinci. S. Augustinus de hon.
mul,

mul. Cum cetera vitia pugnando vinci
soleant, sola libido est, qua fugiendo po-
tius, quam pugnando superatur. Et
serm. 252. Contra libidinis impetum
apprehende fugam, si vis obtinere victo-
riam: nec tibi verecundum sit fugere,
si castitatis palmam desideras obtinere.

S. Hieronymus L. contra Vigilanti-
um. Fateor, inquit, imbecillitatem meam,
nolo spe pugnare victoriæ, ne perdam ali-
quando victoriam: tu qui pugnas supe-
rare potes ac vincere; ego cum fugero,
non vincar in eo quod fugero, & ideo fu-
gio, ne vincar. Nulla securitas est cum
vicino serpente dormire, potest fieri ut me
non mordeat, tamen potest fieri, ut me a-
liquando mordeat. Quis juxta vipe-
ram securus dormit? nunquam cum lu-
potutus est agnus, unde castissimus Jo-
seph fugit, fugâ usus pro armis, ait S.
Basilus Seleuciæ Episcopus.

7. Medium castitatis circumspecta
conversatio.

Plurimum juvat circumspecta &
rara cum sequiore sexu conversatio,

com-

commoratio aut cohabitatio. Suadet hanc Ecclesiasticus c. 42. *In medio mulierum noli commorari: de vestimentis enim procedit tinea, & à muliere iniquitas viri.* S. Cyprianus hujus conversationis pericula luculentè ob oculos ponit. de sing. Clericorum Nunquam ait, securus cum thesauro, latro tenetur inclusus; nec intra unam cavernam habitans cum lupo tutus est agnus. *Alligabit quis in sinu suo ignem & vestimenta ejus non comburentur? ambulabit super carbones & pedes ejus non ardebunt.* Lubrica spes est, quæ inter fomenta peccati salvari se sperat. *Incerta victoria est inter hostilia arma pugnare & impossibilis liberatio est, flammis circumdari & non ardere: difficile quis venenum bibet & vivet.* Verendum est dormienti in ripa ne cadat. *Qui se putat stare, videat ne cadat.* In hac parte expedit plus bene timere, quàm malè fidere. His de causis & majoris securitatis gratiã, tantã cautelã usi sunt Sancti omnes.

S. Augustinus Episcopus nullam mulie-

mulierem intra Domum suam con-
versari est passus, ne quidem germa-
nam sororem, quæ vidua Deo servi-
ens, multo tempore, usque ad diem
obitus sui, Præposita ancillarum Dei
vixit.

Venerabilis Petrus Forerius Curio-
nem agens, noluit in ædes suas reci-
pere ullam consanguineam, ac ne
ipsam quidem matrem, non nescius,
si nonnulla Concilia Parochis id con-
cedant, hoc non nisi per conniventi-
am fieri.

Jacobus Merlohorstius Parochus
multis annis coctos cibos è vicina do-
mo accepit, ne mulierem admittere
cogeretur. Ac licet postremis annis
sororem in Domum receperit; nun-
quam tamen ipsam, vel aliam mulie-
rem, intra limen cubiculi sui, pedem
inferre passus est. Et licet quædam
matronæ id ipsum importunè flagi-
tarent, constanter id negavit & illico,
ostio hanc epigraphen appendi jussit:
Mulierum pedes foras sunt. Vita c. 13.
S. Hie-

S. Hieronymus Nepotianum merito hortatur: *Hospitiolum tuum, aut raro aut nunquam mulierum pedes terant.* Quam verò ob causam ô Doctor sancte? Rationem dat in Epistola ad Pammachium, dum ait: *Nihil esse periculosius viro, quam feminam; & femina, quam virum:* & hujus ulteriorem causam allegat: *quia uterque ignis, uterque stipula est, quæ ex vicinia flammam concipit.*

Cave igitur, mi Pastor novelle, longa cum altero sexu colloquia & conversationem continuam, blandam & affabilem: hoc enim perinde est ac obdormiscere ad extremum marginem formidabilis præcipitii. *Quid tibi cum femina, qui ad altare cum Domino fabularis?* S. Hieronymus ad Oceanum. In hoc semper periculi metus est. *Melior est iniquitas viri, quam mulier benefaciens Eccles. 42.* Minus enim ferre damnum accipit vir ex commercio cum viro nequam, quam ex commercio cum femina bona. Prodit

dit enim etiam iniquitas ex femina bona, ut ex purpura tinea. *De vestimentis procedit tinea, & à muliere iniquitas viri.* Eccles. 42. Quoties factum, ut sub specioso prætextu unius animæ servandæ, perirent duæ? optimum vinum, in fortissimum mutatur acetum.

8. Medium Castitatis, præsentia Testium.

Testium præsentiam jam tum ab exordio nascentis Ecclesiæ S. Clemens Papa, Clericis præscripsit, hisce verbis: *Ad visitandam mulierem infirmam nullus Clericus ingrediatur, nisi cum duobus aut tribus: & nec Presbyter solus cum sola femina fabulas misceat.* S. Hieronymus scribit: *Solus cum sola absque arbitro & teste non sedeas, etiam si secretum aliquod intersit, caveto omnes suspiciones & quidquid probabiliter fingi potest, ne fingatur, antè devita. Muliebria munuscula, & sudariola, & vestes ori applicatas, & oblatos ac degustatos cibos, blandasque ac dulces literulas sanctus amor non habet.* Ad

Ad excusationes à Clericis præten-
di solitas respondet idem S. Hierony-
mus: *Quod si dixeris, mihi sufficit con-
scientia mea: habeo Deum iudicem,
qui meæ vitæ est testis; non curo quid lo-
quantur homines: Audi Apostolum,
Providentes bona non solum coram Deo,
sed etiam coram hominibus.*

Hic rursus exemplo illustri præ-
luxere Sancti: S. Carolus Borroma-
us nunquam induci potuit, ut cum
fœminis consanguineis licet, nisi co-
ram personis valde gravibus loquere-
tur; in loquendo autem nemo illo
circumspectior, nullum verbum ede-
re auditus est, quod virtutem non ole-
ret. *Vitæ compend. c. 26. Imitetur
Neoparochus: Solum ad solam nulla
religionis ratio permittit accedere. Dist.
81. c. In omnibus. Si ægram necesse sit
invisere, fiat rarò expediâtque se citò
& loco aliorum oculis exposito. Ma-
gna peccatorum pars tollitur, si peccatu-
ris testis assistat. Seneca Epist 11.*

Præ reliquis hujus cautelæ exemplo
reful-

refulfit S. Augustinus; de quo Possidonius in vita. Nunquam ad foeminas rogatus sine testibus Clericis accedebat, vel solus cum sola loquebatur, etsi secretorum aliquid interesset; asserens: *Nunquam foeminas cum servis Dei solis etiam castissimis, quanquã prætextu amoris spiritualis, conversari debere: nam amor spiritualis, generat affectuosum, affectuosus obsequiosum, obsequiosus familiarem, familiaris saepe generat carnalem; & ita fit, quod S. Paulus ad Gal. 3. prædixit, ut qui spiritu cœpit, carne consummet.*

Nec ideo minùs, ait idem Augustinus, foeminae fugienda sunt, quia religiosa videntur: quia quanto religiosiores, tanto citiùs alliciunt; & sub prætextu pietatis later viscus libidinis. Experto crede, expertus loquor, coram Deo, non mentior: Cedros Libani, Duces gregum, sub hac peste cecidisse reperi, de quorum casu non magis suspicabar, quàm de Ambrosii vel Hieronymi impudica turpitudine. Quanti Episcopi & Cleri-

L

ci,

ci, post confessionem, post victoriã & calcata certamina, post magnalia & signa mirabilia, usquequaque monstrata, noscitur cum his omnibus naufragasse, cum volunt in navi fragili navigare. *Quantos leones domuit una infirmitas delicata, id est luxuria, quæ cum sit vilis & misera, de magnis efficit prædam. Quot columna cœli ceciderunt: Sanctissimi illi Eremitæ, multorum annorum experientiã probati, in solitudinibus errantes, ætate provec̃ti, imò & miraculis coruscantes, & tamen eos de fastigio conversationis cœlestis, mulieres deturbant. Haftenus S. Augustinus.*

Quis non paveat, quis non sibi caveat, ô Pastor! ô Sacerdos! ô Clerice! Quis non omni circumsp̃ctione sibi attendat, & quævis castimoniarum pericula devitet? Pave ergo & cave; prædicta media solerter adhibe, quibus junge sensum jugem custodiam, temperantiam, sobrietatem, annuam S. Ignatii ascensum, quæ potentia media sunt; ac denique monitum S. Hieronymi

nymi sequere, Nunquam in præterita
castitate confide: neque enim sanctior
Davide, nec Salomone potes esse sapien-
tior, memento semper, quod Paradisi co-
lonum de possessione sua eiecerit mulier.

CAPUT XX.

De Humilitate Pastoris.

Prima virtus & basis aliarum mo-
ralium virtutum, est Humilitas,
Fundamentum sanctitatis, semper fuit
Humilitas, ait S. Cyprianus l. 2. de
confid. Et ut Cassianus inquit, tan-
tum quisque habet virtutis, quantum
humilitatis. Et quò altiùs in perfe-
ctione cogitat quis ascendere, eò pro-
fundius descendat in humilitate:
Nam qui cogitat magnam fabricam
construere celsitudinis inquit S. Augu-
stinus serm. 10. de verb. Dom. priùs
de fundamento cogitet humilitatis, &
quantam quisque vult imponere molent
ædificii, quantò erit majus ædificium,
tantò altius fodit fundamentum: quod
præcipuè incumbit Parochis, qui alios